

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 346/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného SCHWARZ advokáti s. r. o., Podbrezovská 40, Bratislava, IČO 36 858 285, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Ing. Andrej Schwarz, LL.M., proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 Co 10/2021 z 23. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 46/2012 v procesnom postavení žalovaného, proti ktorému sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 195 528,78 eur s príslušenstvom z titulu dodaných stavebných prác na objekte [REDACTED].

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 46/2012 z 22. júla 2020 žalobe vyhovel a uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi stanovenú sumu s príslušenstvom a zároveň žalobcovi priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Rozsudok súdu prvej inštancie bol potvrdený ako vecne správny napadnutým rozsudkom krajského súdu. V konkrétnostiach sa krajský súd stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že žalobca, resp. jeho právny predchodca uzatvorili so žalovaným zmluvu o dielo, pričom tento záver aj náležite odôvodnil. V objednávke žalovaného z 26. apríla 2006 bolo pritom presne vymedzené, aké stavebné práce a v akom rozsahu si objednal na predmetnom objekte, ktoré všetky uvedené práce v dohodnutom rozsahu prevzal 4. decembra 2006, ako vyplýva z odovzdávacieho a preberacieho protokolu diela, ktorý žalovaný podpísal. Osobitne k tvrdeniu sťažovateľa o arbitrárnosti a nezákonnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie krajský súd zdôraznil, že z odôvodnenia prvoinštančného rozhodnutia je možné zistiť, čoho sa žalobca domáhal, ako sa vyjadril žalovaný, aké skutočnosti tvrdili, aké dôkazy označili, aké prostriedky procesnej obrany a útoku použili. Prvoinštančný súd jasne a stručne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, ako aj to, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, a aj to, ako vec právne posúdil. Námietku žalovaného (sťažovateľa) o arbitrárnosti a nezákonnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti súčasne navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za arbitrárny z dôvodu, že sa v ňom krajský súd nevysporiadal so základnými spornými otázkami týkajúcimi sa uzavretia zmluvy o dielo (či bola zmluva o dielo vôbec uzavretá a či bola uzavretá platne), ako aj tými, ktoré sa týkajú skutočného dodania stavebných prác žalobcom, ako aj premlčania nároku žalobcu.

7. Podľa sťažovateľa bol žalobca povinný preukázať, že zmluva o dielo bola uzavretá a čo bolo jej obsahom. Vo veci konajúce súdy len formalisticky prijali záver o tom, že zmluva musela byť uzavretá, avšak neustálili, či bol predmet diela dostatočne určitý, keďže žalobca relevantným spôsobom nepreukázal, aké konkrétne práce a v akom rozsahu skutočne mal dodať. V tomto kontexte malo zásadný význam vyjadrenie súdneho znalca Ing. Nagya, vo veci konajúce súdy však jeho vyjadrenie odignorovali a predložený dôkaz nevykonali, čo sťažovateľ považuje za závažné porušenie procesných práv. Celé dokazovanie vo veci je pritom založené len na tvrdeniach svedkov, ktorí boli previazaní so žalobcom. Okrem už uvedeného negatívne skutočnosti sa nepreukazujú, takže sťažovateľ nemohol preukazovať, že žalobca určité stavebné práce nedodal v ňom tvrdenom rozsahu.

8. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s námietkou sťažovateľa o tom, že ústne uzavretá zmluva o dielo neobsahovala dojednanie splatnosti, takže zhotoviteľ nebol oprávnený žiadať v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka úhradu za dielo po jeho zhotovení. Rovnako nereagoval na argument sťažovateľa o antedatovanej faktúre za dodané stavebné práce. Konštatovanie krajského súdu, že podpis na faktúre patrí pravdepodobne sťažovateľovi, žiadnym spôsobom nevysvetľuje to, že samotný podpis na faktúre nemá žiadny právny význam, keďže neznamená prejavenie súhlasu sťažovateľa s danou faktúrou, ale ide o potvrdenie prevzatia.

9. Žiadny zo súdov nehodnotil dôkazy v kontexte toho, že v danom prípade išlo o spotrebiteľský spor, takže pri pochybnostiach o obsahu zmluvy bolo nevyhnuté aplikovať § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka a prihliadať na výklad, ktorý je pre sťažovateľa priaznivejší. Povinnosťou všeobecných súdov pritom je, aby rozhodovali presvedčivo a konzistentne a vysporiadali sa so všetkými relevantnými argumentmi, pričom neprihliadnutie na argumenty alebo dôkazy musí byť náležite odôvodnené.

10. Sťažovateľ namieta, že je nezlučiteľné s právom na spravodlivý súdny proces, aby mu bola uložená povinnosť zaplatiť duplicitne za totožné stavebné práce dvom rôznym subjektom v dvoch rôznych súdnych konaniach. Napadnutý rozsudok krajského súdu je preto nezákonný pre porušenie zásady *res iudicata*, keďže okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 16/2012 rozhodol minimálne čiastočne o tej istej veci.

11. Napadnutý rozsudok krajského súdu je nelogický a arbitrárny, pričom nespĺňa ani základné požiadavky na odôvodnenosť a logickú konzistentnosť súdnych rozhodnutí.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Ochrana ústavnosti nie je výlučnou úlohou ústavného súdu, ale všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Aj pre všeobecné súdy vyplýva priamo z ústavy (čl. 46 ods. 1) povinnosť chrániť v konaní a pri rozhodovaní nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto sa subsidiárna právomoc ústavného súdu uplatní až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. IV. ÚS 236/07). Ak teda právny poriadok poskytuje sťažovateľovi iné právne prostriedky ochrany práv garantovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, a to aj v podobe možnosti uplatnenia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov v konaní pred všeobecným súdom, nemôže sa pred ich vyčerpaním domáhať úspešne ochrany práv v konaní pred ústavným súdom. Konanie pred ústavným súdom predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 5/2013).

14. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania

vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. V prípade jej nesplnenia platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná. Výnimkou z tohto pravidla je situácia, keď sťažovateľ preukáže, že právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je na sťažovateľovi.

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil, že jej podstatou je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý sťažovateľ považuje za arbitrárny a logicky nekonzistentný, keďže sa v ňom krajský súd nevysporiadal so všetkými zásadnými argumentmi a dôkazmi. Napadnutý rozsudok porušuje rovnako zásadu *res iudicata*.

16. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu ústavnej sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. V civilnom sporovom konaní je to aj podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 419 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a to za situácie, že tento opravný prostriedok je účinný na ochranu sťažovateľom označených práv (I. ÚS 47/2020, III. ÚS 35/2019, I. ÚS 69/2019, III. ÚS 19/2019, I. ÚS 146/2018).

17. V prípade ústavnej sťažnosti tvoriacej predmet konania ústavný súd po dôslednom posúdení jej odôvodnenia konštatuje, že argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k tvrdenému neoprávnenému zásahu do práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na namietaných nedostatkoch v procesnom postupe krajského súdu, ktoré vyústili do svojvoľného (arbitrárneho), resp. nedostatočne odôvodneného rozhodnutia, ako aj do čiastočného rozhodnutia vo veci, v ktorej sa už prv právoplatne rozhodlo (*res iudicata*).

18. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je pritom rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení [k tomu pozri aj bod 9.1 uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 236/2016 z 19. januára 2017 publikovaného pod R 19/2017].

19. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo

na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod. (pozri k tomu uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017).

20. Ustanovenie § 420 písm. d) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

21. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 CSP, § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

22. S prihliadnutím na skutkovú a právnu argumentáciu sťažovateľa, ktorou v zásade namieta nedostatočnosť odôvodnenia meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu, a s prihliadnutím na skutočnosť, že právo na riadne odôvodnenie je obsahovou súčasťou práva na spravodlivý proces, ústavný súd konštatuje, že jeho právomoci v konkrétnych okolnostiach veci predchádza právomoc najvyššieho súdu sa predmetnou argumentáciou sťažovateľa (resp. jeho tvrdením o vade zmätočnosti) zaoberať a jej opodstatnenosť preskúmať. Rovnako vo vzťahu k námietke porušenia zásady *res iudicata* právomoci ústavného súdu predchádza právomoc najvyššieho súdu.

23. Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej ústavnej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania podľa jej obsahu a dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu do času rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti dovolanie nepodal. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 728/2016).

24. Sťažovateľ tiež ani netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie v konkrétnych okolnostiach veci nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

25. Keďže v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľ, ktorý na podklade svojej už citovanej argumentácie tvrdil, že v dôsledku v jeho veci konajúceho odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mal k dispozícii účinný právny prostriedok, a to dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 420 písm. d) CSP, je daná právomoc najvyššieho súdu sa skutkovou a právnu argumentáciou zaoberať v dovolacom konaní (obdobne I. ÚS 346/2019 a IV. ÚS 154/2020).

26. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

27. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu stratilo svojej opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu